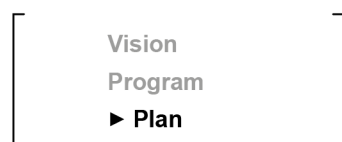

Miljö- och klimatnämndens plan för livsmedelskontrollen 2025– 2027

Planerande styrande dokument

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av: Miljö- och klimatnämnden	Gäller för: Miljö- och klimatnämnden och miljöförvaltningen	Diarienummer: MKN-2024-27794	Datum och paragraf för beslutet:
Dokumentsort: Plan	Giltighetstid: 2025–2027	Senast reviderad:	Dokumentansvarig: Avdelningschef livsmedelskontroll och tillstånd

Innehåll

1	Inledning.....	4
1.1	Syftet med denna plan	4
1.2	Vem omfattas av planen	4
1.3	Giltighetstid	4
1.4	Bakgrund.....	4
1.5	Koppling till andra styrande dokument	4
1.6	Genomförande av denna plan.....	4
1.7	Uppföljning av denna plan.....	4
1.8	Externa revisioner	4
2	Planen.....	6
2.1	Övergripande plan för verksamheten	6
2.1.1	Årsplan för kontroll	6
2.2	Reglering och förutsättningar	7
2.2.1	Samordning	7
2.2.2	Beredskap	8
2.2.3	Provtagning och analys	8
2.2.4	Befogenheter och åtgärder vid bristande efterlevnad	8
2.3	Prioritering och särskilda satsningar	9
2.3.1	Prioriteringar i planerad kontroll 2025-2027	9
2.3.2	Utvärdering av kontrollens effekt	9
2.4	Finansiering	9
2.5	Resurser	10
2.5.1	Kompetensförsörjning	10
2.5.2	Utrustning och utrymmen	11

1 Inledning

1.1 Syftet med denna plan

Syftet med denna plan är att beskriva miljö- och klimatnämndens planering för livsmedelskontrollen under åren 2025 till och med 2027.

1.2 Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för miljö- och klimatnämnden och miljöförvaltningen.

1.3 Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2025–2027 och revideras årligen.

1.4 Bakgrund

Livsmedelsverkets kontrollföreskrifter reglerar att nämnden årligen ska fastställa en plan för livsmedelskontroll. Planen ska avse en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som nämnden ansvarar för.

1.5 Koppling till andra styrande dokument

Utöver aktuell författning inom området utgör stadens och nämndens styrande dokument grunden för livsmedelskontrollens planering. Bland dessa dokument kan miljö- och klimatnämndens behovsutredning 2025–2027 nämnas särskilt.

1.6 Genomförande av denna plan

Denna plan konkretiseras i miljöförvaltningens interna verksamhetsplanering och genomförs i enlighet med den.

1.7 Uppföljning av denna plan

Denna plan följs upp genom nämndens uppföljnings- och årsrapporter samt genom förvaltningens löpande interna uppföljning av verksamhetsplaneringen.

1.8 Externa revisioner

Länsstyrelsen har sedan tidigare utfört extern revision av den lokala livsmedelskontrollen på uppdrag av Livsmedelsverket. Sedan en tid tillbaka har denna revision pausats.

Livsmedelsverket har gjort en utredning i syfte att uppnå ett heltäckande revisionssystem för landet. Utredningen föreslår att länsstyrelserna fortsatt ska erbjuda de kommunala

kontrollmyndigheterna revisioner inom alla kontrollområden. Detta är nu en del i den pågående statliga utredningen om översyn av kontrollorganisationen och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag.

EU-kommissionen generaldirektorat för hälsa och livsmedelssäkerhet (DG SANTE) gör revisioner av Sveriges och alla EU-länders kontroll i livsmedelskedjan. Hösten 2023 utförde de en revision av hur vi arbetar med 853-anläggningar i Göteborg. Revisionen var nationell och ledde fram till en del förtydligande av rutiner samt en tydligare plan för utbildning av de inspektörer som arbetar med detta kontrollområde.

Stadsrevisionen kontrollerar miljö- och klimatnämndens verksamhet och då även livsmedelskontrollen.

2 Planen

2.1 Övergripande plan för verksamheten

Sveriges nationella kontrollplan (NKP) är fyraårig och innehåller strategiska mål och prioriteringar för den offentliga kontrollen samt hur kontrollen ska genomföras och följas upp. Av de övergripande målen i kontrollplanen är det tre som direkt berör livsmedelskontrollen i Göteborgs Stad:

- Konsumenterna får säkra livsmedel inklusive dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt.
- Verksamhetsutövarna i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.
- De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap.

De övergripande målen är nedbrutna i operativa mål. Nuvarande plan avser perioden 2023–2025 och innehåller 19 operativa mål som berör kommunala kontrollmyndigheter inom livsmedel och animaliska bioprodukter. Utförlig information om de operativa målen finns på NKP-webben¹. Under kapitel 2.3 beskrivs hur nämnden beaktat inriktning, mål och prioriteringar i NKP under kontrollperioden 2025–2027.

2.1.1 Årsplan för kontroll

Miljö- och klimatenämnden ansvarar för den operativa offentliga kontrollen vid knappt 5 000 livsmedelsanläggningar. Kontrollfrekvensen bestäms med hjälp av Livsmedelsverkets riskklassningsmodell. Under 2025 ska omkring 2 800 verksamheter få en eller fler planerade kontroller. Totalt uppskattas antalet planerade kontroller till 3 100. Utöver dessa tillkommer cirka 600 kontroller på nystartade anläggningar.

Verksamheter som vid kontroll inte uppfyller livsmedelslagstiftningen, får krav på sig att rätta till bristerna i form av beslut. För 2025 räknar förvaltningen med att göra omkring 700 uppföljande kontroller för att kontrollera att besluten följs.

Till händelsestyrd kontroll räknas utredning av inkomna klagomål och misstänkta matförgiftningar, att utfärda export- och importintyg samt att hantera larm som kommer via EU:s matsäkerhetssystem RASFF eller vårt nationella kommunikationssystem iRASFF. I några fall krävs en kontroll på plats hos berörd verksamhet. För 2025 uppskattas de händelsestyrda kontrollbesöken hamna runt 450.

Vid behov genomförs de planerade och händelsestyrda kontrollerna i form av samordnade myndighetsgemensamma insatser som koordineras av stadsledningskontoret.

Det totala antalet kontrollbesök överförs till en produktionsplan som används för att säkerställa att kontroll utförs i planerad omfattning.

¹ [NKP-webben](#)

2.2 Reglering och förutsättningar

Livsmedelskontrollen ska som operativa kontrollmyndigheten beskriva hur den uppfyller de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan. Kraven finns bland annat i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2017/625.

Enligt förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll (kontrollförordningen) ska varje medlemsland i EU upprätta en flerårig samlad nationell kontrollplan. Sveriges nationella kontrollplan (NKP) är fyraårig och innehåller strategiska mål och prioriteringar för den offentliga kontrollen samt hur kontrollen ska genomföras och följas upp.

Livsmedelsverket är den centrala behöriga myndigheten för livsmedelskontroll i Sverige, enligt 18 § i livsmedelsförordningen (2006:813). Ansvaret för den offentliga kontrollen av livsmedelsanläggningar i Sverige fördelas enligt 23 § i livsmedelsförordningen (2006:813).

Av Livsmedelsverkets kontrollföreskrifter (LIVSFS 2005:21) framgår att Miljö- och klimatnämnden årligen ska fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska avse en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som nämnden ansvarar för. I kontrollplanen ska det framgå hur inriktning, mål och prioriteringar i NKP har beaktats.

Kontrollresultat rapporteras årligen till Livsmedelsverket enligt krav i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2009:13) om rapporteringsskyldighet för kontrollmyndigheter.

Kommunerna ansvarar för kontroll inom området animaliska biprodukter enligt 12 och 13 §§ förordningen (2006:814) om foder och animaliska biprodukter.

2.2.1 Samordning

Genom samverkan med andra myndigheter och organisationer strävar nämnden efter att stärka den egna kontrollverksamheten, livsmedelskontrollen i Sverige som helhet samt att bidra till att likrikta kontrollen i landet. Vi prioriterar att samverka kring frågeställningar som är viktiga utifrån vårt uppdrag och som direkt bidrar till vår verksamhetsutveckling. Nedanstående forum bedöms som särskilt viktiga under kommande år:

Samverkansmöten på chefsnivå: Möten hålls mellan kommunerna Göteborg, Stockholm, Uppsala och Malmö. På dessa möten närvarar också representanter från Livsmedelsverket.

Sveriges Nätverk för Offentlig kontroll inom Livsmedelskedjan (SNOL): Nätverket är en samverkan mellan SKR och en större och en mindre kommun i varje län i landet. Nätverket träffas två gånger per år.

Samverkan mot livsmedelsbedrägerier: För att uppnå en ökad effekt inom livsmedelsbedrägerier fortsätter vi att utveckla samarbetet med andra myndigheter som kan påverka verksamheter i livsmedelskedjan såsom Polismyndigheten, Livsmedelsverkets gränskontroll med flera.

2.2.2 Beredskap

Livsmedelskontrollen har en beredskapsplan för nödsituationer inom livsmedel och dricksvatten som ska användas i krissituation när en oönskad händelse inom avdelningens ansvarsområde inträffat och bedöms behöva handläggning utöver avdelningens ordinarie rutiner och organisation. Exempel på händelser:

- Större misstänkta matförgiftningsutbrott
- Större redlighetsbrister
- Större RASFF/iRASFF
- Större produktionsfel i livsmedelsindustri
- Större dricksvattenrelaterade störningar

Livsmedelskontrollens beredskapsplan är kopplad till förvaltningens övergripande beredskapsplan.

Utöver beredskapsplanen har förvaltningen även tagit fram en kontinuitetsplan för att hantera driftstörningar som till exempel lokala elavbrott och tillfälliga driftstörningar i verksamhetssystemet.

2.2.3 Provtagning och analys

Provtagning som kontrollmetod används vid en del specifika objekt samt vissa projekt och ämnesområden. Laboratorium för livsmedelsanalyser finns upphandlat. I specialfall kan annat laboratorium anlitas som till exempel Livsmedelsverket eller Statens Veterinärmedicinska Anstalt.

Provtagning sker dels inom ramen för de operativa målen, dels inom egna projekt eller utifrån specifika ämnesområden.

För att säkerställa att vi utför all planerad provtagning gör vi årligen upp en provtagningsplan.

2.2.4 Befogenheter och åtgärder vid bristande efterlevnad

Miljö- och klimatnämndens befogenheter inom livsmedelsområdet regleras huvudsakligen i livsmedelslagen (2006:804) och i livsmedelsförordningen (2006:813). Ansvarsfördelning inom miljöförvaltningen och livsmedelskontrollen beskrivs i delegations- och arbetsordning. De finns tillgängliga i miljöförvaltningens databaser.

Beslut om sanktioner tas när vi upptäcker bristande efterlevnad av lagstiftningen. Till grund ligger den vägledning som Livsmedelsverket ger om sanktioner i livsmedelslagstiftningen. Exempel på sanktioner är förelägganden, förbud och sanktionsavgifter. För att säkerställa att sanktionsåtgärder vidtas i rätt omfattning sker en ständig dialog med och utveckling av kompetensen hos inspektörerna. Genom uppföljning av antal och typ av sanktioner får vi en bild av hur det ser ut och kan genom detta se trender. Detta använder vi sedan som underlag för hur vi ska styra vårt arbete.

2.3 Prioritering och särskilda satsningar

2.3.1 Prioriteringar i planerad kontroll 2025–2027

Under 2025 kommer vi ha ett särskilt fokus på kontrollområdet spårbarhet för att mer systematiskt kunna arbeta för att motverka livsmedelsbedrägerier. Vi ser att detta är ett område som har varit nedprioriterat och där vi tror oss kunna upptäcka brister.

Samtliga prioriteringar för perioden finns beskrivna i en inriktningsplan. Planen fungerar som ett stöd för att utföra en riskbaserad och verkningfull kontroll där vi fokuserar på de största riskerna och omhändertar de operativa målen. Inriktningsplanen används tillsammans med vårt planeringsverktyg för att säkerställa att livsmedelskontrollerna sker med rätt kvalitet och frekvens. Inför 2025 har vi anpassat vår inriktningsplan för att bättre överensstämma med hur planeringen ska ske enligt den nya riskklassningen.

2.3.2 Utvärdering av kontrollens effekt

Livsmedelsverket har tagit fram indikatorer för att mäta att livsmedelskontrollen i landet utförs enligt lagstiftningens krav. Under perioden kommer vi använda Livsmedelsverkets indikatorer för att utvärdera effekten av vår verksamhet.

Indikator	Mätning	Målvärde
Tillräcklig med riskbaserad kontroll utförs	Andel planerade kontroller som utförts jämfört med riskklassningen per år.	En femtedel av de kontroller som är riskklassade för femårsperioden utförs varje år.
Anläggningar med hög risk får tilldelad kontroll	Andel utförda kontroller under året jämfört med riskklassningen vid anläggningar som ska ha två eller fler kontroller per år.	Alla anläggningar får sin tilldelade kontrollfrekvens under året.
Prioriterade regler kontrolleras	Andel anläggningar som minst en gång under de senaste fem åren kontrolleras med avseende på spårbarhet.	Alla anläggningar har kontrollerats med avseende på spårbarhet minst en gång de senaste fem åren.
Avvikelse följs upp och är åtgärdade inom rimlig tid	Andel avvikelser som följs upp och åtgärdas inom ett år från att de påtalats.	90% av avvikelserna är uppföljda och åtgärdade inom ett år.
Kontrollen ger ett likvärdigt utfall	Spridning i utfall för andelen kontroller med avvikelse inom följande kontrollpunkter: - hygien före, under och efter processen - upprätthållande av kylkedjan och uppfyllande av temperaturkriterier	En utveckling där spridningen från genomsnittet minskar.

2.4 Finansiering

Avgiftsfinansierad verksamhet

Merparten av den livsmedelskontroll vi gör är planerad. Den finansieras genom att kontrollen och de arbetsuppgifter som hör till kontrollen samt annan offentlig

verksamhet, så som exempelvis intyg och beslutsskrivning, debiteras efter utfört arbete. Debiteringen görs av utförd tid enligt gällande taxa.

Även registrering av livsmedelsverksamheter samt händelsestyrda kontroller där vi konstaterar en brist debiteras enligt timtaxa.

Skattefinansierad verksamhet

Exempel på arbetsuppgifter som vi inte har möjlighet att avgiftsfinansiera är hantering av ogrundade klagomål, ge information och råd, svara på remisser, samverkan med andra myndigheter kring verksamheter som har kopplingar till organiserad brottslighet samt delar av arbetet med att effektivisera och utveckla vår kontroll.

2.5 Resurser

De resurser som behövs för kontrollen består av personal med rätt kompetens, utrustning och finansiella medel.

För att utföra vårt uppdrag enligt budget 2025 uppskattas behovet av livsmedelsinspektörer till 29,1 årsarbetare. För 2026 - 2027 förväntas behovet minska med knappt en årsarbetare i och med att samtliga verksamheter kommer vara omklassade enligt den nya riskklassningen.

Ledningen för livsmedelskontrollen består av avdelningschef och två enhetschefer.

Som stöd till ledningen finns tre kvalitetssamordnare vars uppgift är att stödja ledningen i arbetet med verksamhetsutveckling.

På miljöförvaltningen centralt finns tillgång till jurister, administrativ personal, registratur, kommunikatörer, IT-personal, ekonomicontroller, arkiv, HR-specialister, verksamhets- och förvaltningscontroller.

2.5.1 Kompetensförsörjning

Alla inspektörer har en högskoleutbildning som är relevant för kontrollområdet. Utöver detta behöver inspektörerna kompetensutveckling utifrån de arbetsuppgifter vi enligt lag är ålagda att göra, men också utifrån verksamhetens utvecklingsbehov. Vi arbetar med kompetensutveckling i huvuddrag via följande kompetensutvecklingsdelar:

Introduktion: Idag saknas det en högskoleutbildning som innehåller alla delar som en livsmedelsinspektör behöver behärska. Alla nyanställda genomgår därför en intern introduktion där teori och praktik blandas. Introduktionen genomförs till övervägande del av erfarna inspektörer, men även av förvaltningens jurister med flera.

Kompetenskartläggning: För att säkerställa att vi har rätt kompetenser för att kunna utföra vårt uppdrag genomför vi löpande kompetenskartläggningar på individnivå som dokumenteras i de individuella utvecklingsplanerna.

Intern kompetensutveckling: En stor del av kompetensutvecklingen genomförs internt inom avdelningen. För löpande kompetensutveckling arbetar vi bland annat med samlarbetsgrupper. Här lyfter man löpande bedömningsfrågor utifrån upplägg av kontroll

men också utifrån resultat av kontroll. Varje grupp har ett eget ansvarsområde, där de inspektörer som ingår kan utveckla sig inom ett specifikt område. Som stöd till grupperna har vi kvalitetssamordnare, som kan stötta genom att kvalitetssäkra kompetensen hos såväl enskilda individer som hela eller delar av avdelningen. Förvaltningen genomför också interna utbildningar som vi deltar i, till exempel utbildning inom MI (motiverande samtal). Vi genomför under året ett antal workshops där vi kalibrerar oss och säkerställer att vi har likvärdiga arbetssätt.

Extern kompetensutveckling får vi främst genom information som finns på livsmedelverkets hemsida, kontrollwiki och livstecknet. Vi deltar i utbildningar i EU:s regi genom BTSF-kurser (Better training for safer food) samt Livsmedelsverkets kurser och kurser inom dricksvatten. Även Miljösamverkan i Väst anordnar årliga utbildningar. Både EU och livsmedelsverket ger kurser såväl fysiskt som digitalt vilket ökar möjligheten att fler kan delta.

2.5.2 Utrustning och utrymmen

Utrymmen, inklusive kyl- och frysutrymme, finns för förvaring av prover och provtagningsutrustning samt eventuella beslag. Vid beslag av större partier måste utrymme hyras. Utrymme för förvaring av skyddskläder finns. Verktyg och teknisk utrustning som termometrar, kameror, ficklampor och liknande finns och köps in löpande vid behov.